

KRATKE VIJESTI

ČELNICI EUROPSKE UNIJE PODRŽALI STVARANJE ENERGETSKE UNIJE

Na nedavnom su posebnom skupu u Bruxellesu čelnici 28 zemalja članica Europske unije poduprli prijedlog o uspostavi energetske unije. Objavio je to na konferenciji za tisak predsjednik Europskog vijeća Donald Tusk koji u tome vidi značajan napredak. Naime, svi su se čelnici između ostalog potpuno složili oko potrebe povećavanja transparentnosti na tržištu plina, kako dobavljači ne bi ubuduće zlorabili svoj položaj i kršili zakonodavstvo Europske unije te ugrožavali energetske sigurnost. Energetska unija mogla bi temeljito promijeniti sadašnje stanje u Europi i omogućiti jeftiniju, održivu i sigurniju energiju i za poduzeća i za građane. Uostalom i najavljena je kao najambiciozniji energetska projekat od stvaranja Europske zajednice za ugljen i čelik, u pedesetim godinama prošlog stoljeća.

Stvaranjem se energetske unije rascjepkana nacionalna tržišta energijom integriraju u zajedničko europsko tržište. Jedan od najvažnijih ciljeva unije jest smanjivanje ovisnosti Europe o uvozu energenata iz Rusije. Naime, u zaključcima se izričito kaže da treba osigurati veću transparentnost na plinskom tržištu te da svi "sporazumi s trećim dobavljačima moraju biti u skladu s europskim zakonodavstvom". Riječ je o sporazumima koje su pojedine zemlje članice sklapale s primjerice ruskim *Gazpromom*, a koji su često u suprotnosti s nekim zakonskim odredbama Europske unije.

Već je i prije bila uočena potreba da se europskom energetske sustavu pruži sigurna, održiva te cijenom pristupačna i konkurentna energija za sve građane. Zbog prekomjerne ovisnosti o ograničenim izvorima, osobito za prirodni plin, države postaju sve ranjivije na poremećaje opskrbe. Stoga je nužno smanjiti ovisnost o fosilnim gorivima i emisijama stakleničkih plinova jer su i kućanstva i poduzeća

sve zabrinutija za pristupačnost energenata i konkurentnost njihovih cijena.

Prepreke su stvarnoj integraciji tržišta bile neusklađene nacionalne politike i nepostojanje zajedničkog stajališta o zemljama izvan Europske unije. Učinkovit je odgovor na te izazove bio skup mjera iz različitih političkih područja i u Europskoj uniji i na nacionalnim razinama. Riječ je o dogovoru o klimatskoj i energetske politici za razdoblje do 2030., ali i o europskoj strategiji energetske sigurnosti iz 2014., što su bila velika dostignuća na kojima se zasniva energetska unija i uspješno rješavanje sadašnjih izazova. Naime Europska unija uvozi 53 % energije koju troši, a neke države ovisе o uvozu plina od samo jednog dobavljača.

Energetska unija zasniva se na davno istaknutim ciljevima – sigurnosti opskrbe, održivosti i konkurentnosti. Za postizanje tih ciljeva potrebna je najprije energetska sigurnost, solidarnost i povjerenje, potom unutarnje energetske tržište i učinkovitost radi umjerenije potražnje za energentima te smanjivanje emisija ugljika u gospodarstvu, ali i poticanje istraživanja, inovacija i konkurentnosti. ■

LUKA GAŽENICA U ZADRU PUŠTENA U PROMET

Nova je luka Gaženica u Zadru puštena u promet krajem ožujka 2015. simboličnim uplovljavanjem trajekta *Jadran* na liniji Preko – Zadar, a tome je bio nazočan i ministar pomorstva, prometa i infrastrukture dr. sc. Siniša Hajdaš Dončić. Tim je činom u Gaženicu premješten cijeli trajektni promet iz središta Zadra na Poluotoku. Naime, iz Gradske su luke dosad isplivljavale sve trajektne linije, a odsad će u gradskom središtu pristajati samo putničke brodske i brzobrodske linije.

Prije svečanog otvaranja bili su čak najavljivani i prosvjedi kojih ipak nije bilo. Čini se da razloga za nezadovoljstvo ipak nije bilo

jer su odsad Zadar i Preko, inače jedna od najopterećenijih trajektnih i brodskih veza na Jadranu, povezane s čak 24 linije na dan – s 15 trajektnih i 9 brodskih.

Svečanosti otvorenja bili su nazočni ministar obrane Ante Kotromanović i umirovljeni general Ante Gotovina, a izostali su gradonačelnik Zadra Božidar Kalmeta i zadarski župan Stipe Zrilić. Navodno je razlog njihova izostanka nezadovoljstvo najavljenim znatnim smanjivanjem zgrade putničkog terminala.

U cijeli je projekt, barem prema riječima ministra Hajdaš Dončića, uloženo više od milijardu kuna, a Zadar zbog obližnje zračne luke i brojnih hotela ima sve komparativne prednosti da u budućnosti bude matična luka za mnoge brodove na kružnim putovanjima. Tome svakako pridonosi i činjenica da je Gaženica jedina naša luka koja ima izravni četvertračni spoj s autocestom.

S otvaranjem luke otvorena je i privremena zgrada terminala, za koju je rečeno da može zadovoljavati potrebe, a konačno je rješenje dogovoreno s dvije banke i trebalo bi biti dovršeno do kraja 2017. godine. Najavljeno je da će ta zgrada biti triput jeftinija od prijašnje i da će izravna ušteda iznositi 15 milijuna eura. Jedan će dio nove zgrade u cijelosti izgraditi i opremiti država i u njoj će svoje prostorije imati lučka uprava, carina i *Jadrolinija*, dok će drugi dio biti izgrađen u visokoj "roh bau" fazi kako bi ga mogli urediti budući koncesionari.

U sklopu je projekta izgrađeno 1420 m obale s 12 priveza za trajekte, 300 m obale za novu ribarsku luku i primarni lukobran u dužini od 180 m. Projekt su zajednički financirali EIB (Europska investicijska banka) iz Luksemburga sa 100 milijuna eura i KfW, njemačka razvojna banka iz Frankfurta sa 120 milijuna eura. O gradilištu smo svojedobno iscrpno pisali (*Građevinar*, br. 10/2010.), a luka osim obalnog, dužobalnog i međunarodnoga trajektnog prometa može primiti i najveće putničke brodove na kružnim putovanjima. ■